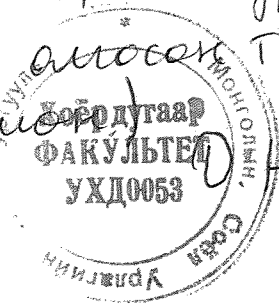

Юнесскийн Момалын
Үндэсний комиссар.

Момалын Үндэсний Уластайт бие
бичлэгийн юнесскийн биет дус өвийн
гэхийн төлөөллийн маргаалтану
дүртүүнэхээр та бүхэн санаа гэрүүцэт
байлаад бие бийнээг, насан туршидаа
сүрг, хөгжлээг залуучуудад заане сурган,
өвчүүнт яваа ахлаад бийнээг бэлгийн
хүвээг бүрэн гэрүүнт их баярлан байна
Момалын бие бийнээг нь момал
үндэсний ерөн үеийн бүрийн их
үндэсний үнээс эгүүр болоод момалын
ард түмний хосгүй нэгдэн өв бийнээг.
Харамсалтай нь сүүлийн 80-аад жилд
жү бүрийн шалтгаанаар бие бийнээг
маань үстэн үрүе байхад тусгаад
байлаад өтгөл маань их эгүүнт байна.
Момалын энэхүү эгүүр бие бийнээг
сүргэн хөгүүнэхэд бие биед нар
бүх талаар тусане гэрүүнт байна.

("Бие-бийнээг"-ийн үрлэг бол
мнхий сүрг сүрглэх, амьдралд
маань ухаарал олсон тал
бичл мнх мнх

Нанжид

/Translation from Mongolian/

To: Mongolian National Commission for UNESCO

As a senior biyelgee dancer and choreographer, I would like to express my sincere appreciation and support for nominating the Mongol Biyelgee: Mongolian Traditional Folk Dance on the World List of Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding.

Mongol Biyelgee is the fundamental root and origin of the Modern dance of Mongolia and is a distinct and precious heritage of Mongol nation.

Unfortunately, Mongol Biyelgee is currently endangered due to various negative causes and I personally worry much on this matter.

I express my full support on the restoration and development of Mongol Biyelgee, on behalf of the Biyelgee choreographers.

(Art of Mongol Biyelgee is the dictionary of my life that filled my life with realization)

Nanjid.D

/stamped/

МОНГОЛЫН СОЁЛ СУДЛАЛЫН ХОЛБОО
MONGOLIAN CULTURAL STUDIES ASSOCIATION

003/00004 Requ CLT / CM / TM
Le 13 MARS 2009
0342

2009 оны 3 сарын 17 өдөр

№ ... 05

Утас: 976-99184789, 976-11-366065
E-mail: tdorjdagvach@yahoo.com

Монгол улсын Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны яам,
ЮНЕСКО-ийн Монголын үндэсний комисст

Яаралтай хамгаалах биет
бус соёлын өвийн тухай

Монголын язгуур урлагийн нэгэн төрөл болох “Биелгээ” нь монгол ардын урлагийн ховор нандин өв мөн бөгөөд монгол үндэстний ардын бүжгийн уг үндэс, өвөг, түүний хөгжлийн эх ундрага болно. Нөгөө талаар энэ нь олон ястнуудын соёлын янз бүрийн өвийг хамтатган хадгалж өвлөгдөн ирсэн урлагийн онцгой содон төрөл юм.

Гэтэл эдүгээ дотоод, гадаад янз бүрийн нөхцөл байдлаас шалтгаалан “Биелгээ” нь мартагдаж ховордон, улмаар устаж үгүй болох ирмэг дээр хүрээд байна. Түүнийг тээгчид нь өндөр наслаж, манай хойч үе түүнийг өвлөн авч чадахгүй байна, эрх зүйн болоод санхүүгийн, тэрчлэн удирдлага, зохион байгуулалтын таатай нөхцөл хомс байна.

Тийм учраас “Биелгээ”-г ЮНЕСКО-ийн нэн яаралтай хамгаалах биет бус соёлын өвийн жагсаалтанд оруулж бүртгүүлэх талаар эрдэмтэн судлаачид, уг өвийг тээгчид, холбогдох ястны бүлгүүд, орон нутгийн засаг захиргаа, ард иргэд нийтээрээ адил нэгэн санаа бодолтой байгаагаа илэрхийлж ирлээ.

Монгол “Биелгээ”-г олон улсын хэмжээнд хамгаалж, эсэн мэнд авч үлдэх нь ЮНЕСКО-ийн биет бус соёлын өвийг хамгаалах тухай конвенцийн үзэл санаанд бүрэн нийцэж байгаа бөгөөд энэ нь тоглох урлаг болон бас заншил, зан үйл, түүнчлэн гар урлал гэсэн ангилалын аль алинд нь хамаарагдаж байгаагаараа онцлог юм.

Ийнхүү “Биелгээ”-г ЮНЕСКО-ийн нэн яаралтай хамгаалах биет бус соёлын өвийн жагсаалтанд оруулж бүртгүүлсэнээр түүний талаар судалгаа, сурталчилгаа хийх, сургалт явуулах, тээгчид болон өвлөн суралцагчид, төрийн болон төрийн бус байгууллагуудыг идэвхижүүлэх, үйл ажиллагаа явуулах материаллаг болоод санхүүгийн нөхцөл бололцоогоор тэднийг хангах, дэмжих, урамшуулах дэс дараатай арга хэмжээнүүдийг бодитой хэрэгжүүлэх бололцоотой болно.

Иймд “Биелгээ”-г ЮНЕСКО-ийн нэн яаралтай хамгаалах биет бус соёлын өвийн жагсаалтанд оруулж бүртгүүлэх саналыг судлан үзээд дэмжиж өгнө үү.

Доктор, профессор Т.Дорждагва

/Translation from Mongolian/

/Logo/

Date: March 17, 2008

Ref: 05

Ulaanbaatar

To: Ministry of Education, Culture and Science of Mongolia
Mongolian National Commission for UNESCO

Re: Intangible cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding

Mongolian Traditional Folk Dance ‘Biyelgee’ is an outstanding form among traditional performing arts of Mongolia, and regarded as the original roots and wellspring of Mongolian national dances, their core forebear, source of creativity, and heritage stock.

Today, the Mongolian Biyelgee is nearly extinct, due to the both foreign and domestic various causes and factors. For instance, life-expectancy of the bearers is relatively getting lower, young generation is not inheriting the biyelgee heritage and there is lack of favorable condition for legal, financial, and organizational environment.

Thus, the biyelgee bearers, scholars, experts, relevant ethnic groups, local administrative bodies and individuals have been expressing their opinions, initiatives, proposals on the safeguarding of the Mongol Biyelgee.

Ensuring the survival and safeguarding of Mongol Biyelgee internationally coheres with the ideas of the UNESCO Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage. Mongol Biyeleg is related to the following domains of the intangible cultural heritage, which are, performing arts, social practices, rituals and festive events, as well as traditional craftsmanship.

By inscribing Mongol Biyelgee on the List of the Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding, there will be various possibilities to take consequent measures, such as conducting researches, trainings and publicities on Mongol Biyelgee, activating the bearers and relevant governmental and non-governmental organizations, promoting and supporting with financial and other facilities and so forth.

Thus I kindly ask you to support the proposal for nominating Mongol Biyelgee for the Inscription on the of the Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding.

Dorjdagva.T

President

/stamped and signed/

МОНГОЛ АРДЫН ЯЗГУУР УРЛАГИЙН
БИЙ-БИЕЛЭГ ХОЛБОО
ASSOCIATION OF MONGOLIAN NATIONAL
ARTS AND FOLK DANCE

2009 оньх 3 сарын 8 өдөр

Дугаар 4/8

Улаанбаатар хот

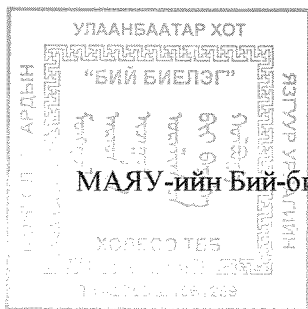
Боловсрол, Соёл, Шинжлэх Ухааны Яам
ЮНЕСКО-ийн Монголын үндэсний комиссд

Хамтран ажиллах тухай

Монгол Ардын Язгуур Урлагийн Бий-биелэг холбоо нь: Монголын Утсаатнуудын уламжлалт Бий-биелэгийг судлах, сурталчилах ,сургах чиглэлээр дөрөв дэхь жилдээ ажиллаж байна.

Иймд \Биет бус соёлын өв\ Монголын олон ястны уламжлалт Бий-биелэгийг дэлхийн соёлын санд оруулахыг дэмжиж ,хамтран ажиллахад тааламжтай байна.

МАЯУ-ийн Бий-биелэг холбооны тэргүүн..... З.Лхагвасүрэн

/Translation from Mongolian/

/Logo/

Date: March 8, 2009

Ref. No: 1/8

Ulaanbaatar

To: Ministry of Education, Culture and Science of Mongolia
Mongolian National Commission for UNESCO

Re: Cooperation solicitation

Association of Mongolian National Arts and Folk Dance is actively conducting research, publicity and training on the Mongol Bii Biyelgee-Mongolian Traditional Folk Dance.

Hereby I acknowledge the deep gratitude and support for nominating the Mongol Biyelgee: Mongolian Traditional Folk Dance on the World List of Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding.

Lkhagvasuren.Z

President of Association of Mongolian National Arts and Folk Dance

/stamped and signed/

0031100013

МОНГОЛ АРДЫН ЯЗГУУР УРЛАГИЙН
БИЙ-БИЕТЭГ ХОЛБОО
ASSOCIATION OF MONGOLIAN NATIONAL
ARTS AND FOLK DANCE

МОНГОЛ АСАМ-19/0001

2016.11.8

Говьсүмбэр-100

ЮНЕСКО-гийн Монголын Үндэсний Коммист

Монголын язгуур урлаг-Бий биелэг холбоо нь 2006 онд байгуулагдсан бөгөөд Монголын уламжлалт урлаг, биет бус соёлын өвийн нэгэн томоохон төлөөлөгч болох бий биелгээний уламжлалыг хадгалан үлдэх, түгээн дэлгэрүүлэх чиглэлээр олон төрлийн үйл ажиллагааг бие даан болон холбогдох байгууллагууд хийгээд өв тээгчид, биелээчидтэй хамтран идэвхитэй явуулдаг.

Монгол бий биелгээг язгуур шинж онцлогоор нь өвлөн авч үлдсэн доорхи биелээчид нь тус холбооны гишүүд юм. Үүнд:

- Ховд аймгийн Бузган сумын иргэд бөгөөд Торгууд биелгээний өвийг тээгчид болох Т.Цэмбэл, Д.Уснээ, Ц.Үржинбадам, Г.Цэнд-Аюуш.
- Алтай сумын иргэд бөгөөд Захчин биелгээний өвийг тээгчид болох Т.Хорлоо, Н.Баттулга, А.Норолхоо, А.Энхтайван, Э.Алтанхуяг, Ч.Дорж, Ш.Отгонбаяр,
- Мөнххайрхан, Дуут сумдын иргэд бөгөөд Урианхай биелгээний тээгчид болох Р.Санжид, Б.Цэрэндулам, П.Мөнгөнцоож,
- Увс аймгийн Наранбулаг сумын иргэд бөгөөд Баяд биелгээний тээгчид болох Ж.Хумбаа, М.Жалк, Г.Лхагва болон Дөрвөд биелгээний тээгчид болох А.Чулуун, Г.Баяртай нар,
- Тариалан сумын иргэд бөгөөд Хотон биелгээний тээгчид болох М.Балган, М.Пүрэвсүрэн, Т.Арслан, У.Зинамэдэр тус тус орно.

Монголын язгуур урлаг-Бий биелэг холбооны зүгээс Монгол биелгээг Яаралтай хамгаалах шаардлагатай өвийн жагсаалтад нэр дэвшүүлэх ажлыг бүрэн дүүрэн дэмжиж байгаа бөгөөд цаашид Монгол биелгээний уламжлалыг хадгалан өвлүүлэх, түгээн дэлгэрүүлэх ажилд идэвхитэйгээр оролцохоо Монгол биелгээний өвийг тээгчдийн өмнөөс илэрхийлж байна.

Тэргүүн

З.Лхагвасүрэн

/Translation from Mongolian/

/Logo/

Date: April 15, 2009

Ref. No: 1/8

Ulaanbaatar

To: Mongolian National Commission for UNESCO

Association of Mongolian National Arts and Folk Dance was established in 2006 and vigorously implement various types of activities independently and together with the relevant organizations, biyelgee dancers, practitioners and bearers for transmitting and maintaining the tradition of Mongol Biyelgee, which is one of the marked representative of intangible cultural heritage of Mongolia.

Following people are the bearers of Mongol biyelgee who preserved and kept its originality and are the members of Association of Mongolian National Arts and Folk Dance.

To show the geographical location of the ethnic groups and types of Biyelgee:

In Khovd aimag, Mongolia:

- T. Tsembel, D. Usnee, Ts. Urjinbadam, G. Tsend-Ayush from Bulgan county (suum) (Torguud biyelgee dancers);
- T. Khorloo, N. Battulga, A. Norolkhoo, A. Enkhtaivan, E. Altankhuyag, Ch. Dorj, Sh. Otgonbayar from Altai suum (Zakhchin biyelgee dancers);
- P. Munguntsooj, B. Tserendulam from Munhkhairkhan and Duut soums (Uriankhai biyelgee dancers)

In Uvs aimag, Mongolia:

- J. Khumbaa, M. Jalk, G. Lhagva (Bayad biyelgee dancers);
- A. Chuluun, G. Bayartai from Naranbulag suum (Durved biyelgee dancers);
- M. Balgan M. Purevsuren, T. Arslan, U. Zinameder from Tarialan suum (Khoton biyelgee dancers)

Association of Mongolian National Arts and Folk Dance fully support nominating the Mongol Biyelgee: Mongolian Traditional Folk Dance on the World List of Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding and on behalf of the Mongol biyelgee practitioners, we hereby express our further involvements in transmitting, maintaining, publicizing and advertising the traditional heritage of Mongol biyelgee.

Lkhagvasuren.Z

President of Association of Mongolian National Arts and Folk Dance

/stamped and signed/

Comments and suggestions

Biyelgee master T. Tsembe (June 18, 2008):

I have practiced biyelgee all my life. Now I am old and so want to teach biyelgee to youths and children as much as I can. If it is possible to be recognized and listed internationally, I wish I could contribute to save and protect biyelgee. I agree and support efforts to get biyelgee listed internationally.

Biyelgee master B. Tserenkham (September 25, 2008): When I was young, almost everybody was interested in learning Bii. However, nowadays young people seemingly do not know about bii biyelgee. Thus, we should teach bii biyelgee to youths and children. I have been thinking that I wish I could inform to the organization which can recognize and protect it. Otherwise, it will be lost and forgotten soon. If it is possible to have biyelgee listed in the responsible organization, I agree and support fully.

R. Bataa, citizen of Uvs aimag center: Request to members of Western Mongolian Research Team (July 17, 2005):

Everyone in our community wants to safeguard and develop bii biyelgee – one of Mongolian traditional performing arts. It is important to conduct indepth research and public awareness campaigns, while teaching biyelgee to youths and children. The Government also should take actions in this regard. Currently, there are just talks, but no any real actions. I have a message for you to inform to the responsible organizations which administer the issues. Nowadays, bii biyelgee is seriously affected by modern trends and losing its original integrity. Sometimes, it is impossible to say asbiyelgee. Our elderly biyelgee practitioners would like to teach and transfer bii biyelgee to our children and young generations, yet they do not stay in the countryside and, instead, go to cities for education and work. Then, the issue of transferring biyelgee cannot succeed here. You the researchers should please inform about the local situations to authorities.

Indeed, multi-ethnic features of bii biyelgee are very unique and original. It is recommendable to research such particular ethnic variations and produce adequate documentations of them by recording in audio and video tapes, if possible. Also it is important to support senior biyelgee masters and practitioners. We do have a lot to teach and train our youths. Instead of inactive researches and studies, it is better to focus on real actions to implement targeted actions and organize trainings and other activities. Otherwise, bii biyelgee will get forgotten soon. Local authorities and officials say that they discussed and delivered request proposals further to responsible organizations. I am not sure if such thing ever achieved anything. In my opinion, relevant considerations probably lack at the national level. Hopefully, you will understand that it is not just my own personal opinion, but also expresses requests and wishes of all people, families and communities of Western Mongolia who want to safeguard bii biyelgee – our valuable cultural feature. Good luck to your efforts.